

מאמר הפרשה הזמורים

דברי תורה על פרשיות השבוע מכ"ק אדמו"ר מפנים מאירות דסיקסא שליט"א

פרשת בהעלותך תשפ"ה

כל פעולה קטנה שלו הוא ערך גדול בשמים ממעל

ושליש של שעה, אין בכך כלום. ואפשר עוד, בשכר שהלכה לקרוא לאמו של משה, הוסיפו לה ד' שלשיים, ע"כ. בכל אופן מבואר מדברי חז"ל הללו, כי כל השכר היתה בעד 'רביעית שעה' הבחנה במה שהיא יכולה לעזור אחיה. ונוסיף לזה, וכי כמה שנים כבר היתה מרים באותה שעה? ששה שנים! הרי לן איזה שכר גדול מקבלים בעד פעולה קטנה!...

*

בגמ' (ב"מ פו:) **בשכר שלשה זכו לשלשה בשכר חמאה וחלב זכו למן בשכר והוא עומד עליהם זכו לעמוד הענן בשכר יוקח נא מעט מים זכו לכארה של מרים, ע"כ.** ועוד יותר מבואר במדרש (קהלת רבה פרשה יא) עה"פ (קהלת יא, א) **שְׁלַח לַחֲמָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם כִּי בָרַב הַמַּיִם תִּמְצָאנוּ:** ר' אלעזר

בפרשתן כתיב (יב, טו): **וַתִּסָּגֶר מִרְיָם מַחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם לֹא נָסַע עַד הָאָסֶף מִרְיָם. וּפִירְשׁוּ:** (והוא מגמרא סוטה ט: **זֶה הַכְּבוֹד חֵלֶק לָהּ הַמָּקוֹם** (שכל העולם נעצר לשבעת ימים) **בִּשְׂבִיל שְׁעָה אַחַת שֶׁנִּתְעַכְּבָה לַמֶּשֶׁה כִּשְׁהוֹשֶׁלֶךְ לִיאֹוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר וַתִּתְצַב אַחֲוֹתָי מִרְיָם וְרָחֹק לִרְאוֹת מַה יְהִיָּה עִמּוֹ, ע"כ.** ובזה הזכות עמד כל ישראל ולא נסעו. יש להתבונן בדברי חז"ל הקדושים הללו, כי מבואר בדברי התוס' (סוטה יא.) דלאו דוקא נקט שעה, אלא שליש שעה או רביע, דקתני בתוספתא, מדה טובה מרובה ממדת פורענות על אחת חמש מאות, ובשבע ימים יש קס"ח שעות, שזהו חמש מאות וד' שלישית שעות, והוסיף על זה **בשפתי חכמים:** אף על פי שארבע שלשיים יהיו יתירים על ה' מאות דהיינו על הז' ימים, מכל מקום כיון שלאו יום שלם הוא, אלא שעה אחת

יש לבאר, וכדי לתבל הדבר, נביא מעשה שהיה. היה רופא ומומחה גדול בתחום הלב, הלה סיפר מעשה שהיה, כשהיה ילד קטן בראשית קורות ימי היהדות באמריקא, ול"ע ולא עליכם ולא על כל ישראל, נתייתם מאביו בגיל של עשר שנים. אמו האלמנה עמלה קשות להביא טרף לביתה, בקושי גדול הצליחה לשלם שכר-דירה, ועוד נשאר קצת לחיי יום-יום. בבוקר אחד, קודם שהלך ללמוד אצל המלמד, אמרה לו אמו: היום תלך בלי צידה לצורך הפסקה. תקותה היתה שבחזרתו הביתה, כבר תהיה איזה מאכלים בבית. למעשה בשעת הפסקה, הרגיש הילד היתום האומלל, שממש אינו יכול להחזיק מעמד, כמובן מה כבר אכל יום; יומיים הקודמים? רק מה שנצרך לחיות.

בצר לו, החליט לדפוק אצל הפתחים של רחוב החדר, ולראות אם יש מי שיכול לרחם עליו. דפק על פתח אחד, ופתחה ילדה קטנה. ושאל מן הקטנה, אם יכול לשתות כוס מים? אמרה לו הילדה: ילד יקר, אצלנו בבוקר, שותים חלב, ואוכלים קצת קיפּעלעך, אתן לך קצת חלב וקיפּעלעך, מן הנשאר! וכן הוה, הביאה חלב וקופּעלעך. הוא שתה החלב, ואכל הקופּעלעך, וממש החיה את לבו, בשמחה רבה. ושאלה את הילדה: מה שמך? והעלמה ענתה שמה, והוא שאל שוב העלמה: למה איננה הולכת היום ב'שולע'? ענתה הילדה: היא אינה מרגיש בטיב, הוא אמר לה שמו. והודה לה על טוב לבה, ומעשיה הטובים, והלך לדרכו.

ברבי סימאי פתר באברהם אבינו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה אמרת (בראשית י"ח) ואקחה פת לחם חייך שאני פורע לבניך במדבר וביישוב ולעתיד לבא, במדבר שנאמר (שמות ט"ז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. בישוב שנאמר (דברים ח') ארץ חטה ושעורה. לעתיד לבא שנאמר (תהלים ע"ב) יהי פסת בר בארץ. אמרת ורחצו רגליכם, חייך אני פורע לבניך במדבר וביישוב ולעתיד לבא. במדבר שנאמר (יחזקאל ט"ז) וארחצן במים וגו'. בישוב שנאמר (ישעיה א') רחצו הזכו. לעתיד לבא שנאמר (שם ד') אם רחץ ה' את צואת בנות ציון. אמרת יקח נא מעט מים, חייך אני פורע לבניך במדבר וביישוב ולעתיד לבא. במדבר שנאמר (במדבר כ"א) עלי באר וגו'. בישוב שנא' (דברים ח') ארץ נחלי מים וגו'. לעתיד לבא שנא' (יואל ד') והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס וכל הגבעות תלכנה חלב וכל אפיקי יהודה ילכו מים וגו'. אמרת והשענו תחת העץ, חייך אני פורע לבניך במדבר וביישוב ולעתיד לבא. במדבר שנאמר (תהלים ק"ה) פרש ענן למסך. בישוב שנאמר (ויקרא כ"ג) בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. לעתיד לבא שנאמר (ישעיה ד') וסכה תהיה לצל יומם וגו', ע"כ.

הרי לן שוב, שכל פעולה קטנה שאברהם אבינו עשה במדת החסד הזה, במעשה של הכנסת אורחים, שכרו היתה גדולה לכל כך דורי דורות ועד סוף כל הדורות, וכן להלאה, ויש להתבונן עומק הכוונה, מה מלמדת לנו התורה בזה.

זהו מה שרצה התורה הקדושה
ללמדנו. התורה רוצה שלא ידמה האדם
בנפשו, שעבודת ה' הוא רק כשעושים
דברים גדולים, פעולות גדולות. לא!
עבודת ה' הוא כל דבר קטן שעושים.
חמאה וחלב. יקח נא מעט מים. והוא עומד
עליהם. על כל תנועה ותנועה, כל דבר
קטן. ט"ו דקות שעמדה עלמה קטנה בת
שש שנים לראות מה יהיה עם אחיה,
לקרות אמיה, כל דבר הביא, לא רק שכן
לעצמה, רק שכן לדורי דורות, עד שכל
הכלל ישראל מיליאנען נפשות, 600,000
אנשים גדולים שהיו למעלה מגיל כ',
ולרבות פעוטים ונשים, כולם היו צריכין
לעמוד, בשכר זאת העלמה, מרים הנביאה,
שעשאה פעולה טובה כשהיתה שש שנים.

נא נתבונן קצת. כמה פעמים אנו
מבקשים מילד בת עשר שנים ואפילו
פחות, לשמור על אחיה הקטן וכדו',
לשעה; שתיים; ואפילו שלש, אין אנו
חושבין שזה כל כך דבר גדול. וכאן מלמדת
לנו התורה הקדושה, מה גודל השכר.
אמנם כן הוא, שלא תלוי בהפעולה, מה
שעושין, זה תלוי מי שעשה הפעולה, לפי
המצב, לפי הזמן. כל אדם בעולם, בשעה
שעמד לפניו נסיון, כשבא נגדו מצב, הוא
רוצה לעשות מצוה, והוא מרגיש: אין לי
כח, זה רק דבר של מה בכך... אבל עכ"ז
הוא מתאמץ בכל כוחו, ומחזק את נפשו,
ועושה את המעשה - בשמים ממעל זהו
נחשב מהמצוות הגדולים.

*

שניים יסעו... עבר כמה שנים, הוא -
נעבעך כבימים ההם בתחילת התפתחות
יהדות באמריקא - למד ב'קאלידזש',
ונעשה רופא גדול בתחום הלב, והצליח
מאוד, עד שנעשה הרופא הראשי מבית-
חולים גדול באיזה הערים באמריקא. יום
אחד - חמשים שנים אחר מעשה זה - הוא
ישב לו בהאפיס שלו באחד מעליות
השפיטאל, ועבר שמות כל ה'פאציענטן'
שנכנסו היום בסניפו. הוא ראה בתוך
שמות החולים, איזה שם, שברק במוחו
איזה דבר, חשב וחשב, והתבונן הרבה
בזה, עד שנזכר שזה שמה של אותה עלמה
שפתח לו את הדלת לפני כחמישים שנה.

בהתרגשות יתירה ניגש אל המטה,
ושאלה מאין באתה? היכן דרה בקטנותה?
ונתברר שזהו ממש אותה האשה. הוא לא
אמר לה ולא מידי, אך מסר על רפואתה
לבו ונפשו, עשה כל מה שיש ביכולתו
להציל חיותה של אשה זו, וכך הוה,
הצליח, נתרפה, והלכה בריאה מבית-
החולים הביתה. אחר כמה ימים הגיע דו"ח
מבית-החולים, שנכתב שם שצריכה
לשלם 'חמישים ושלש אלפים דולער' [כי
באותן שנים עדיין לא היתה אונשוריס והיו צריכין
לשלם], ומתחת השטר חוב נכתב, שכבר
שילמה עם כוס של חלב וקצת קיפיעלער...
ונזכרה האשה אותה אירוע שאירע
בילדותה.

אין זה סיפור פשוט. עלמה פתחה
הדלת, ובתמימות בלי חשבונות, ראתה
ילד רעבה, ונתנו מה שהיתה בביתה, ולא
ידעה שמעשה קטן זה, יציל את נפשה.

גדולה, מעשה קטן ביותר, כלקחת סכין, זכו להכרה גדולה בהקב"ה, שכלל ישראל אכלו משכר זה אלפי שנים.

אנו צריכין להתבונן, שכל דבר קטן שעושה בעבודת ה', דבר קטן בתפילה; דבר קטן בלימוד התורה; בהתגברות; בתיקון המידות; בהתאפקות שלא לדבר לשון הרע; בעשות חסד; לקבל את כל אדם בסבר פנים יפות; להתגבר לקום באשמורת; לומר הקרבנות קודם התפלה; כשנופל בעצבון רוח ואינו מניח לו ללמוד; כל עצלות; כל דבר שאינו מניח את האדם לעבוד את ה' - והוא חושב: מה הוא כבר? דבר קטן? לא! זה הדבר קטן יכול להיות שבזה תלוי השכר שלך לדורי דורות ולכלל ישראל. כל יהודי צריך להתבונן בזה. זה מלמד לנו המעשה דמרים ודאברהם אבינו.

*

בספר שופטים (ג, יב-כא): וַיִּסְכְּפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יי' וַיַּחֲזֹק יי' אֶת עֲגִלּוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב עַל יִשְׂרָאֵל עַל כִּי עָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יי'. וַיֹּאסֶף אֱלֹהֵי אֶת בְּנֵי עַמּוֹן וְעַמְלֵק וַיִּלָּךְ וַיִּהְיֶה אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּירָשׁוּ אֶת עִיר הַתְּמָרִים: וַיַּעֲבֹדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲגִלּוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיַּזְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יי' וַיִּקָּם יי' לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת אֲהוֹד בֶּן גִּדְּא בֶן הַיִּמִּינִי אִישׁ אֲטִיר יָד יָמִינוֹ וַיִּשְׁלַח בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָדוֹ מִנְחָה לְעֲגִלּוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב: וַיַּעַשׂ לוֹ אֲהוֹד חֶרֶב וְלָה שָׁנִי בַּיּוֹת גָּמָד אֶרְפָּה וַיַּחֲגֹר אוֹתָהּ מִתַּחַת לַמְּדִיּוֹ עַל יָרֵךְ יָמִינוֹ: וַיִּקָּרֵב אֶת הַמִּנְחָה לְעֲגִלּוֹן

בספר התניא (אגרת התשובה פ"ב) כתב: "וטעם השמחה ביסורי הגוף, לפי שהיא טובה גדולה ועצומה לנפש החוטאת למרקה בעה"ז ולהצילה מהמירוק בגיהנם (בפרט בדורותינו אלה שאין ביכולת להתענות כפי מספר כל הצומות שבתיקוני תשובה מהאר"י ז"ל הצריכות למירוק הנפש להצילה ממירוק בגיהנם) וכמ"ש הרמב"ן ז"ל (בהקדמה לפי' איוב) שאפי' יסורים של איוב ע' שנה אין להן ערך כלל ליסורים הנפש שעה אחת בגיהנם, כי אש א' מששים וכו'. אלא לפי שעוה"ז חסד יבנה, וביסורין קלין בעוה"ז ניצול מדיני' קשים של עוה"ב, כמשל הילוך והעתקת הצל בארץ טפח לפי הילוך גלגל השמש ברקיע אלפים מילין וכו'. ויתר על כן לאין קץ הוא בנמשל בבחי' השתלשלות העולמות מרום המעלות עד עוה"ז הגשמי"..." עכ"ל. לפנינו כאן למטה נראה כדבר קטן, אבל בשמים ממעל כל דבר קטן נתהווה כדברים גדולים מאוד.

*

יש מורא'דיגע ווארט מהשפת אמת, טיפע ווארט... כתיב בפרשת העקידה (בראשית כב, י'): וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּשָּׁח אֶת הַמֶּאֱכֹלֶת לְשֹׁחַט אֶת בְּנוֹ פִּירְשׁ"י: סכין. ד"א, זאת נקראת מאכלת ע"ש שישיראל אוכלין מתן שכרה. נתבונן נא! 'סכין' הוא הכלי, 'מאכלת' הוא הפעולה, שהוא עוזר להכין אכילה. למה קראה התורה בלשון 'מאכלת', פירש"י, כי כלל ישראל יאכלו משכר זה. מבהיר השפת אמת את העומק מדברי רש"י: צריכין ללמוד מזה, שאין פרטים חסרים חשיבות, בפרט יש חשיבות

אמרו חז"ל (סנהדרין צו): דכתיב בעת ההיא שלח מרודך בלאדן בן בלאדן מלך בבל ספרים וגו' משים כי חלה חזקיהו ויחזק שדר ליה ספרים ומנחה (אין) לדרוש (את) המזופת אשר היה בארץ דאמר רבי יוחנן אותו היום שמת בו אחז שתי שעות היה וכי חלה חזקיהו ואיתפח אהריריהו קודשא בריך הוא להנך עשר שעי ניהליה דכתב הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אחז בשמש אחרנית עשר מעלות ותשב השמש עשר מעלות במעלות אשר ירדה א"ל מאי האי א"ל חזקיהו חלש ואיתפח אמר איכא גברא כי האי ולא בעינא לשדורי ליה שלמא כתבו ליה שלמא למלכא חזקיה שלם לקרתא דירושלם שלם לאלהא רבא נבוכדנאצר ספריה דבלאדן הזה (נבוכדנצר היה הסופר של בלאדן) ההיא שעתא לא הוה התם (באותה שעה שנכתבה האגרת לחזקיהו לא היה נבוכדנצר מצוי שם) כי אתא אמר להו היכי כתביתו (כאשר הגיע נבוכדנצר שאל אותם איך כתבתם את האגרת) אמרו ליה הכי כתבינן (אמרו לו כך כתבנו, כפי שהובא לעיל) אמר להו וכתביתו ליה קריתו ליה אלהא רבא וכתביתו ליה לבסוף (אתם קוראים להקדוש ב"ה האלקים הגדול ואתם כותבים אותו בסוף האגרת) אמר להם נבוכדנצר (אלא הכי כתובו) (אלא כך תכתבו) שלם לאלהא רבא שלם לקרתא דירושלם שלם למלכא חזקיה אמרי ליה (עבדי מרודאך בלאדן) קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא (קורא האגרת הוא בעצמו יעשה את השליחות) רהט בתריה (רץ נבוכדנצר אחרי השליח להשיגו) כדרהיט ארבע פסיעות (ובמדדשים איתא שרץ ג' פסיעות) אתא גבריאלי ואוקמיה (אחרי שרץ ארבע פסיעות בא גבריאלי והעמידו) אמר ר' יוחנן אילמלא בא גבריאלי

מלך מואב ועגלון איש פריא מאד: ויהי כאשר קלה להקריב את המנחה וישלח את העם נשאי המנחה: והוא שב מן הפסילים אשר את הגלגל ויאמר דבר סתר לי אליך המלך ויאמר הם ויצאו מעלין כל העמדים עליו: ואהוד בא אליו והוא ישב בעלית המקרה אשר לו לבדו ויאמר אהוד דבר אלהים לי אליך ויקם מעל הכסא: וישלח אהוד את יד שמאלו וישח את החרב מעל ירך מינו ויתקעה בבטנו.

כתב על זה המדרש (ילקוט רות רמז ת"ר): רבי ביבי בשם רבי ראובן אמר: רות וערפה בנות עגלון היו, דכתיב, דבר סתר לי אליך המלך ויקם מעל הכסא. א"ל הקב"ה אתה עמדת מכסאך בשביל כבודי הריני מעמיד ממך בן יושב על כסאי שנאמר (דה"א כט, כג) וישב שלמה על כסא ה' למלך ע"כ. נבוא להתבונן: עגלון עשה דבר פשוט, אבל לפי המצב; לפי הזמן; ולפי האופן, עמד להקב"ה. למד הקב"ה דרש בתורה 'לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' עמוני לא, אבל עמונית תבוא, וממנה נולדה דוד ושלמה המלך, וממנה יהיה משיח בן דוד שיגאלנו מגלות המר הזה. ממה נולד כל זה? מדבר קטן, פעולה קטן, לכבד כבוד שמים, כשבאים להרגו. על אחת כמה וכמה בינינו ועמך כולם צדיקים, ולעכטיגע כלל ישראל, שיש לנו תורה שאנו דבקים כל כך בקב"ה, בוודאי שכל פעולה קטן שיהודי עושה שלא יביט עליה בביטול. ידע, שזה מביאו התקרבות להקב"ה, שכל עוד סוף כל הדורות, פעולות גדולות, שאי אפשר לשער.

*

חנני, כבר אעשה איזה פשרה, אבל מבקשה לאביה שיראה להשתדל בעד חברתה, עס האט אים מורא'דיג באנומען דאס הארץ.

שם לאנדאנה היתה דר הגה"צ רבי **יחזקאל אברמסקי** זצ"ל הוא שמע ממעשה זה, וגם לבו נתעורר מאוד מעובדה זו. והחליט שהוא יתאמץ לקבץ המעות בכדי שתיכול ליתנה לחברתה.

אכן קיבץ המעות כשהגיעה העת והביא המעות, רצה הראש ישיבה רב גארדן לקחת את המעות ולסדר שיגיע לבתו. אמר לו רבי יחזקאל: לא אני רוצה בעצמי ללכת לפאסט-אפיס, ולהניח בתוך המטפחת, ולהניח החותם, ולשלחה! שאלה הראש ישיבה: מה הפשר? אמר לו רבי יחזקאל: כי החפץ חיים סיפר, שאשתו של הגר"א עם חברתה, היו נוהגין לקבץ מעות צדקה, פעם אחת החליטו שניהם שמי שיפטרה קודם מן העולם, יבוא לספר לחברתה מה נעשה שמה בשמים ממעל. חברתה של אשת הגר"א נפטרה, ובתוך השלושים יום חזרה, וסיפרה לאשתו של הגר"א: זכור כשהלכנו לקבץ מעות לענין אחד, ראינו ממרחק גבירת מהעיר, ובידים הראנו, כמו לאמר: איין מינוט, אנו רוצים לילך לדבר עמך, ועברנו הרחוב לבקש ממנה צדקה? אמרה: בשמים זה הגבהת היד ולהראות שיתעקב, בשמים נכתב לפעולה גדולה, למצוה גדולה והרבה שכן קיבלתי על זה, שאי אפשר לתאר... אמר רבי יחזקאל אברמסקי: אם להגבהת היד הוא שכן כל כך - אוותר ללכת לפאסט

והעמידו לא היה תקנה לשונאיהם של ישראל (מפני שהיה מקבל על כך שכן מרובה והיתה ניתנת לו רשות לאבד את שארית ישראל)^א. רק מפני שהוא רץ לכבוד שמים. רבוש"ע! להבדיל אלף אלפי הבדלות כלל ישראל, כל פעולה שאדם עושה לכבוד שמים, אפילו דבר קטן כמה שכן; וכמה ישועות; וכמה התקרבות להקב"ה, זה מביא על האדם?!... וזהו מה שמלמדנו התורה וזה עבודתינו הגדולה.

*

הראש ישיבה מלאמז' הגאון רבי **יחיאל מרדכי גארדן** ז"ל נסע פעם לאנדאנה, ובהגיעה לשם בא לו מכתב מביתו הכלה, ובגמר לקרות המכתב נתעלף ונפל ארצה, כשהחיה אותו, שאלו לו, מה כתיב שם? אמר להם, שהוא שלח לבתו מכתב, ואמר לה שלא ידאגה, שהוא משתדל לאסוף בשביל החתונה, החמש מאות דאלער שצריכה לנדוניה שלה. והכלה כתבה חזרה שיש לה חברתה שהיא גם כן כלה, והשידוך עומדת ליבטל מפני שאין לה ליתן החמש מאות בשביל הנדוניה שאביה התחייב. מתבקש בתו הכלה, שישלח המעות מהר לחברתה הכלה, אני כבר אסתדר גם בלי זה עם

^א ולכן פוסעים שלוש פסיעות בסוף תפילת שמונה עשרה, שכמו שהועילו הפסיעות להחריב את בית המקדש כן יועילו לבנות את בית המקדש מחדש, ועל כן מוסיפים תפילה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו (עי' מהרש"א שם, ומג"א קס"ג ס"א בשם שמעתי).

לך אם תלך אתי? והעני הנדכה הלזה דחה בשתי ידים, יען כי רעב היה, והפציר בו עדי כי נתפתה לו לילך להסוחר מהאבנים טובות. ויהי בבואם לבית הסוחר הנ"ל, והראו לו את האבן טוב הלזה, ואמר שיתן עברו אלף ר"כ. ועמד בעל האבן משתומם, וחשב הסוחר אולי לא יתרצה בהמקח שנותן לו, והתחיל להוסיף עדי כי עלה להון רב מחירו של האבן. ויהי כשמוע בעל האבן יקרת האבן הלז, נפל ארצה, ומרט בשערותיו, וטען ואמר: הלא כמה אבנים היו בידי לקבץ, והשלכתי אותם אחרי גווי?!!... כמו כן בבוא האדם אחר מאה ועשרים שנה, ובידו אין כל, כי אם מצוה אחת קטנה, היינו שניקה את נעליו בערב שבת, ורואים איך שמרבים לו שער עבור זה. במר תיילל נפשו על עזבו כמה מהמצוות הגדולים, ולא פנה אליהם.

ועתה מתבאר המדרש היטב, שכאשר יראה האדם את השכר הגדול שיתנו לו עבור מצוה קטנה זו של נקיית המנעלים בער"ש, יקרא לעצמו בכי ומספד וכו', על אשר לא פנה לעסוק בתורה ומצוות ודפח"ח, ע"כ לשון ספר רזין דאורייתא.

יש לנו הזכיה שעדיין אנו כאן בעולם הזה, נא לעשות כל דבר קטן, אל תבטל כלום, כל פרק תהלים; כל ברכה; כל מצוה שעושים; כל מנהג שמקיים; כל צדקה וחסד; כל התגברות; כל דבר קטן... אם אדם אינו נוגע לכלים טעכנעלאגעי; מאצים עיניו מלראות דברים האסורים; לקרות כתבים שאינם הגונים; להתסכל; להשתייך; מלדבר. או להיפך, בעיני עשה

אפיס ולשלחת בעצמי?!!... מה אנו רואים מזה? כל דבר ופעולה קטן, שאדם עושה - בשמים זהו איננה קטן.

*

איתא במדרש פליאה (מובא בילקוט אוהב ישראל בשם ספר רזין דאורייתא) ישראל אינם יודעים השכר המגיע להם עבור נקיות המנעלים בערב שבת שנאמר מה יפו פעמיך בנעלים הה"ד ויקרא ביום ההוא לבכי ומספד ולקרחה ולחגור שק, עכ"ד המדרש. והסביר הרה"ק ר' **אברהם יהושע העשיל מאפטא** זללה"ה את המדרש בטוב טעם ודעת, בהקדמת משל אחד, מגביר עצום שירד מנכסיו רח"ל, עד שהיה מחזיר על הפתחים, מכפר לכפר, ומעיר לעיר, פעם אחת בהיותו מסבב לסיבת גלגל החוס"ר אשר נגעה בו, בא אצל הר אחד והיו שם אבנים נחמדים למראה, ולקט לתרמילו כמה מהאבנים הנ"ל, אולם בהליכתו ברגליו, הכביד המשא עליו והתחיל להקל מעליו, והשליך בכל פעם מעט מן האבנים, עד בואו לשוב אחד גדול ונכבד, ונתאכסן אצל מלמד אחד עני, והיה עיף ויגע רעב וצמא, והתחיל למשש בכליו אולי ימצא מה מן המטבעות, לרוות צמאונו ולמלאות נפשו כי ירעב, ומצא בתרמילו אבן אחד מן האבנים, אשר השליך אחר גיו, אולם פרוטה אחת לא מצא.

והתנצל מאוד בפני המלמד העני הנ"ל, ויאמר לו: שמע נא לעצתי ואלך אתך לסוחר אבנים טובות, שישנו פה, כי לפי ראות עיני האבן הלזה טוב הוא, ומה יזיק

אמר רבי יצחק הוטנער: כן הדבר בענינו, יהודי זה שחשב ראשו ביארמילקע, אה! איזה עולם הבא קנא בזה...²

נתבונן נא. מי שאין לו כלום, אבל הוא מכבד התורה, איזה שכר מגיע לו? כל שכן, בן בנו של ק"ו, כשאדם לומד תורה, ושומר התורה ומצוות, ומייקר התורה ומצוות ומעשים טובים, הוא מחשיב כל פעולה קטן, כל דבר קטן שיכול לעשות להבורא כל עולמים, כשעומד בבקור ועדיין עיף, ורוצה לחזור לישן, אבל התאמץ, ונוטל את ידיו, ואומר מודה אני, ואף חוזר אח"כ לישן, אבל הוא קיום את ההלכה שיטול את ידיו אפילו אם רוצין לישן מיד אח"כ! אה! איזה שכר שיש לו!

אם אדם שומר עצמו בנקיטת, בקדושה ובטהרה - היום יש כל כך נסיונות, קטנים; בחורים; אברכים, אין להם כוחות הנפש לומר מילים, כל אות של תפילה שאתה אומר כאן, בזה העת שהוא כל כך קשה, על זה תקבל שכר הרבה מאוד.

*

² ועי' גמרא (מגילה ג): שכבוד התורה עדיף מלימוד התורה.

¹ כדביארנו כל הצורך במקום אחר בפסקי ההלכות.

טוב - כל מצוה קטן; כל אימרה טוב ליהודי אחר; כל פרק תהלים; כל מילה בתפילה; כל כוונה טובה; כל מצוה שעושים בשמחה; באמונה בחזקה, אה השכר הוא למעלה מהשגתו.

*

הגאון רבי **יצחק הוטנער** זצ"ל לקח פעם קאר לנסוע לאיזה מקום. כשהוא נכנס בקאר, המנהיג היתה איש חפשי רח"ל, וראה איך שרב חשוב בא לנסוע עמו, מיהר לכסות את ראשו ביארמילקע. אמר רבי יצחק הוטנער: אין לנו השגה כמה עולם-הבא קנה הדריווער בזה...

וסיפר מעשה נורא **שהחידושי הרי"ם** זצ"ל הלך בכל בוקר במקוה שהיה רחוק מביתו מהלך ד' דקות. למעשה הלך דרך עקום שמהלך היתה אורכה כ' דקות. נתפלא המשמש בקודש, למה הולך הרבי דרך של כ' דקות? הסביר לו החידושי הרי"ם: באמצע הדרך הרחוקה יש שם קבוצה יהודים, שאינם יכולים ללמוד, ואין להם השגות גדולות ביהדות, אינם לומדים תורה, אינם מקיימים מצוות כדבעי, אבל כשאני נכנס ברחוב זה, אני שומע שהם אומרים זה לזה: רבי איטשע מאיר כבר הגיע לכאן... וכשאני מגיע בקרוב להם, הם מסדרים הרעקל, ההוט, ועומדים ומכניעים את ראשיהם למולי בכבוד, ואומרים 'גוט מארגן רבי!'. אומר החידושי הרי"ם: הכבוד התורה שהם עושים, זהו זכיה, שבזה יזכו לחיי העולם הבא.

כשהוא קשה עליך, דוקא זה העבודה, ודוקא בזה הזמן אני רוצה זאת.⁷

⁷ בשיח שרפי קודש (ראקוץ, ענינים, עבודת ה', אות יא): שמעתי בילדותי בלומדי בישיבה אדמו"ר הגה"ק ר' זאב נחום אבד"ק בייאלא דליטא זצ"ל, שאמר בשם מחותנו הגה"ק מהרמ"ם זצ"ל מקאצק, שאמר בזה"ל: אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה - היינו טאמיר וויל מען אין הימל זאלסט לערנין מתוך לא תפנה'דיק עכ"ל. וסיפר מהגה"ק בעל קדושת לוי ז"ל שאמר פ"א במוצאי יוה"כ לאחד מאנ"ש: הנני יודע מה התפללת ביוה"כ הזה. ושאלו יורני רבינו מה. והשיבו הקדושת לוי: הנה בתפלת מעריב וכל נדרי התפללת להשי"ת, היות שנצרך לך אלף ר"כ לשנה, והשי"ת מזמין לך במשך השנה הריחו אלך ר"כ לאחדים, אבל עי"ז יש לך טרדות מתורה ועבודה, ע"כ התפללת שיתן לך השי"ת בתחילת השנה כל האלף ר"כ ריוח בבת אחת, וממילא תשב כל השנה על התורה ועבודה. שוב ביה"כ בשחרית חשבת, הנה זה לא טוב, כי באם יהי לך האלף ר"כ בבת אחת, תעשה מהם מסחר חדש גדול, ושוב תטרד, ע"כ התפללת שיתן השי"ת לך בכל חצי שנה ה' מאות ר"כ. ובנעילה שוב יראת מטרדות, שגם עי"ז תעשה עסקים חדשים, לכן התפללת שיזמין לך השי"ת בכל רבע שנה סך ר"ן ר"כ. אבל במרום השיבו: ווער דארף דיין תורה ותפלה? מען דארף דיין קאפ פערדרייעניש מזה! כנ"ל. ובאופן זה פי' הה"ק מהרמ"ם מקאצק ז"ל: צדיקים אעפ"י שיש להם לתלות במעשיהם הטובים אינם מבקשים אלא מתנת חנם, (ברש"י ב' ואתחנן), היינו צדיקים יש להם לתלות שיעשו מע"ט וכחז"ל (בסוטה ד"ד) דמשער"ה רצה לכונוס לא"י לקיים מצות התלויות בארץ, עכ"ז אינם מבקשים אלא מתנת חנם, כי יכולים להשיב להם במרום: ווער דארף דען דיינע מעש"ט?

היה מלמד, שבאמצע היום קודם הפסח, יצא חוצה מחדרו, וצלצל לאשתו, ואמר לה, שתזהר כשתנקה לכבוד פסח איזה ארגז, שיש שם בגדיו הישנים, תדע, שבאיזה מן הבגדים הצניע סכום עצום של קעש, בכדי לינשא כמה ילדים, וזהו גם מעות שלוה מאנשים אחרים, ורצה להזהירה שלא יזרוק את הבגד הזה לאשפה. למעשה איחר הדבר, כבר זרקה. וסיפר הדבר להמנהל. שאלו המנהל: כיצד היית ביכולת ללמד השיעור כאילו דבר לא היה? ענה המלמד: כן, מפני שהראש ישיבה שלי לימד אותי, "אויב נישט אויף די מינוט אויף וואס דען?!". (אם לא להתגבר בזה הדקה, על מה נברא האדם?), וביאר דבריו הוא: האדם נברא לזה הדקה של הנסיון, זה הפעולה, בשעת שיש לי מחשבה: נו, זה דבר קטן - כשיש לי הנסיון, זה הדקה! זה דקה החזקה. זה היתה הדקה של מרים, זה היתה הדקה של אברהם אבינו, זה היתה כל הדקות הללו שמנו בתוך השיעור, מכל הדברים הגדולים שאדם עשה. הדקה של הקושיו של הניסיון, שהאדם מדמה בנפשו שזה אינו כלום. אם האדם אווז בה, יוכל לעלות אותו, לדורי דורות על מדריגות גבוהות ורמות, להתקרבות להקב"ה.

כמו שאמר הקאצקער רבי זצ"ל: אל

תאמר כשאפנה אשנה שמא לא תפנה. אם אדם מדמה לו, כשלא יהיה לי טרדות, יהיה קל עלי ללמוד. אומר לו הקב"ה: **שמא לא תפנה?** אולי אין ברצוני שיהיה לך זה העת, איני רוצה עבודתך כשיש לך העת, אני רוצה בעבודתך בדוקא, אז

ירצה עבודה אחרת^ה. אבל אנו מוצאים מסר מזה, ולהבין שכשיש לנו הנסיון, זה הדקה, ועל זה מקבלים שכר הרבה מאוד, ועל זה אנו מקבלים כל הדביקות בהקב"ה, ולא לחשוב בביטול על כל פעולה קטנה.

*

איתא בספה"ק אור המאיר בשם הבעש"ט הק' זי"ע: **אם תחנה עלי מחנה אל רא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח**. אם תקום עלי מלחמה, אם היצר הרע על עבודת ה', **בזאת**, זה סימן

^ה וז"ל השפת אמת (פרשתן תרל"א): ברש"י מי יאכילנו בשר והלא היה להם מקנה רב רק שמבקשין עלילה. וקשה מאי עלילה יש מאחר שהיה להם. אך יש לומר, הכתיב, שם התאוו תאוה, ומשמע שלא היה להם תאוה, שהיו למעלה מהטבע, חירות מיצר הרע, ולכך היה נראה להם שנכון שיהיה להם תאוה, ושיזכו לעשות נחת רוח לה' יתברך, על ידי שיאכלו בקדושה, אף בשר גשמי, וזהו שכתוב נפשנו יבשה כו', שלא קיימו בכל נפשכם, כמו שכתוב במדרש (י') בכל נפש ונפש שברא בך, שהוא ביטול כל הרצונות, ותאוות לה' יתברך, וזה לא היה להם, שהיו למעלה מבחינת הנפש. אבל לא הוטבו דבריהם לה' יתברך, שצריך האדם להיות חרד יותר לירא, פן יבטל חס ושלווה רצון ה' יתברך, ולא יביא עצמו לידי נסיון. אף שיוכל לזכות למדריגה על ידי זה, שזה נקרא לגרמיהו קצת. כי מי שירא באמת לעבור רצון ה' יתברך, מרוצה יותר בפשיטות ובאמת כל הנסיונות, משום מאן דאכיל לאו דיליה בהית לאסתכולי, וזהו טובת ה' יתברך, אבל כשכן רצון האדם, נקרא לגרמיהו כנ"ל.

*

אדם לעמל יולד. כמו שרואים בספרים הקדושים (שפת אמת שם משמאל ושאר ספה"ק) מה היתה האספסוף אשר התעבו תאוות? הם בכו מי יאכילנו בשר, זכרנו את הדגה אשר אכלנו במצרים, נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו? המן הלא הוא לחם מן השמים, מה הפירוש 'בלתי אל המן' הלא יש לך מן? וכי יש דבר גדול יותר מזה? ורש"י עוד מקשה: וכי לא היה להם בשר, הלא כתיב בפירוש גם הערב רב עלו אתם וצאן ובקר, ומקנה רב היה לבני ראובן? מה הפירוש שלא היה להם צאן ובקר? רש"י תירץ דבר נורא: 'אלא שמבקשין עלילה', מקשה **השפת אמת** איזה עלילה?

על זה פירש **השפת אמת**, שהיתה קשה להם, שמצאו עצמם, במצב בלי נסיונות; בלי תאוות, הם ראו גלויים גדולים מיציאת מצרים; קריעת ים סוף; קבלת התורה; והמן; הבאר; ענני הכבוד, הרגישו בהתרוממות רמה. הם בקשו: רבוש"ע! תן לנו קצת תאוות, אנו רוצים לעשות נחת רוח להקב"ה על בשר גשמי, ונפשנו יבשה. אמרו חז"ל וזהב את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, איתא במדרש, בכל נפש ונפש שבראתי לך, ונפשנו, כל הנפשות שלנו, יבשות, רוצים שיהיה לנו תאוות נפשיות.

בוודאי היתה חטא, כי אדם צריך לקבל הדרך שהקב"ה רוצה לעבודו, ולא

מאוד! חטוף את זה! ותן עוד דבר קטן להקב"ה. מהרבה דברים קטנים ובדודים, נעשים דבר גדול, ונתהוה עוד יותר גדול.

אלי, אני בוטח, אני ברור שאני הולך על הדרך הנכונה, כי כשרואה אני מלחמה, זה סימן שאני על מהלך הנכונה.

ודע, עד כמה חשוב ומתקבל הדבר. ואתה מציל בזה את דורותיך. זה החיזוק היותר גדול שאנו יכולין לקבל.

*

השי"ת יעזור, שיוכלו לאהוב את השי"ת, שיוכלו לעבוד את השי"ת בכוחות; בשכל, מכל עבודה קטנה יתהוה עבודת גדולות. השי"ת יקבל עבודתינו באהבה ברחמים וברצון. השי"ת יעזור שיהיה ישועות לכלל ישראל. פרנסה בריוח, געזונט פרנסה נחת, זיווגים הגונים, אריכות ימים, ושנים טובים. הקב"ה יעזור, שיוכלו לחנך בנינו על דרך התורה וישראל סבא, שיוכלו לעבוד את השי"ת מתוך הרחבה והרוחה, מתוך אושר ועושר, השי"ת ישפיע השפעות טובות, אך טוב וחסד, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה דידן אמן.

וזהו עבודתינו הקדושה, שאדם לא יבטל הדברים הקטנים. תאמץ על דברים הקטנים, כל פעולה קטן שאדם עושה; כל מנהג; כל דבר טוב; כל מחשבה טובה; כל דיבור טוב; כל מעשה טוב - מה שאתה יכול לעשות לכבוד שמים, להקב"ה, מנהג; מצוה; לא תעשה; התקרבות להקב"ה - אוי! אין אתה יודע כמה גדול זהו. ובזה צריכין להתחזק ולהתאמץ, לחנך בנינו, ובזה הדברים לילך, ובפרט בזמנינו כשהנסיונות בעולם, הוא למעלה ראש. הבלבול המוחות, בין בענין של טעכנעלאגעי, בין בענין אמונה ובטחון, בין בענין צניעות; קדושה וטהרה; בתאוות עולם הזה; בשמירת עינים; בעבודת התפילה; עבודת לימוד התורה בעיון גדול; בין אדם לחבירו; הנסיונות גדולים... כל דבר ופעולה קטן שאתה עושה להקב"ה, כל דקה ופרט מדקה, שאתה מוסר מעצמך להקב"ה - אה! בשמים מעל הוא חשוב עד

קול פנים מאירות | שיעורי כ"ק אדמור מפנים מאירות דסיקא שליט"א

צענטראלע טעמער: 0076-414-845 | א"י: 072-370-1823 | ענגלאנד: 0330-

3190-350 | ארגענטינע: 7691-2152-5411 | אמסטרדם: 0673-346-323 |

מאנטריאל: 2500-228-438

לקבל הגליץ ויזאר גליזות מהמערכת יפנו: gilyonospm@gmail.com

